

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Libora Duľu a JUDr. Martina Bargela na neverejnom zasadnutí v Bratislave 28. júla 2015 v trestnej veci odsúdeného **J. N.**, o sťažnosti menovaného podanej proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 25. júna 2015, sp. zn. BB-4Nt 1/2014, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 Tr. por. sa uznesenie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 25. júna 2015, sp. zn. BB-4Nt/1/2014, **zrušuje**.

O d ô v o d n e n i e

Špecializovaný trestný súd uznesením z 25. júna 2015, sp. zn. BB-4Nt/1/2014, rozhodol podľa § 556 ods. 1 Tr. por. o tom, že odsúdený J. N. je povinný nahradiť štátu na účet Špecializovaného trestného súdu v Pezinku odmenu a náhradu hotových výdavkov vo výške 433,81 Eur, ktorá finančná čiastka bola ustanovenej obhajkyňi JUDr. M. J., advokátke so sídlom v Banskej Bystrici vyplatená 3.2.2015.

Svoje rozhodnutie odôvodnil v podstate tak, že:

„Po preskúmaní majetkovej situácie odsúdeného, dožiadanim príslušného dopravného inšpektorátu policajného zboru, Geodetického a kartografického ústavu a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody bolo zistené, že odsúdený J. N. bol v minulosti evidovaný ako držiteľ motorového vozidla E.. V súčasnosti je vlastníkom a držiteľom motorového vozidla zn. Škoda Octavia EČ M.. Na tieto motorové vozidlá sú evidované viaceré vedené exekučné konania. Podľa listov vlastníctva, vytvorených cez katastrálny portál Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky je odsúdený J. N. vlastníkom pozemkov, evidovaných na liste vlastníctva č. X., v obci S., k.ú. K., ako parcely registra „E“, par. č. 576/2 o výmere 515 m² a par. č. 576/4 o výmere 43m² – ostatné plochy. Ďalej je evidovaný ako vlastník ornej pôdy, evidovanej na liste vlastníctva č. X. v obci M., k.ú. L.; par. č. 301/32 o výmere 8586 m². Na uvedené nehnuteľnosti sú podľa záznamov katastra vedené exekučné konania. Odsúdený

sa v súčasnosti nachádza v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Ružomberku. Podľa oznámenia ÚVTOS Ružomberok je odsúdený vo výkone trestu od 04.11.2013 pravdepodobne do 19.11.2018. Prvýkrát bol pracovne zaradený od 11.03.2015. Odsúdený v potvrdení o majetkových a zárobkových pomeroch uviedol, že má príjem z pracovného pomeru. K 20.05.2015 stav na jeho osobnom konte je 59,92 Eur. S poukazom na vyššie zistené skutočnosti možno konštatovať, že aj keď v súčasnosti finančná situácia odsúdeného bezpochyby nie je dobrá, zistené skutočnosti s prihliadnutím na vek odsúdeného, výmeru uloženého trestu, výšku vyplatenej odmeny ustanovenému obhajcovi viedli súd k záveru, že odsúdený nemá nárok na bezplatnú obhajobu, resp. na obhajobu za zníženú náhradu a je schopný Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku, ako orgánu, z ktorého prostriedkov bola uvedená čiastka vyplatená, splatiť záväzok podľa § 555 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Záverom súd poukazuje na skutočnosť, že odsúdený je mladý, zdravý a nič mu nebráni splatiť svoj dlh voči štátu v budúcnosti, keď sa zamestná a zlepšia sa jeho sociálne pomery. Zároveň je potrebné dať do pozornosti odsúdenému ustanovenie § 556 ods. 1 Trestného poriadku, z ktorého nevyplýva, že odsúdený je povinný nahradiť pohľadávku štátu bezvýhradne jednorázovo. Uloženie tejto povinnosti je aj v súlade so záujmom zachovania zásady spravodlivosti, keď suma, ktorú je odsúdený povinný zaplatiť, nie je neprimerane vysoká, pričom existuje možnosť postupného čiastočného splácania záväzku voči štátu. Justičná pokladnica môže na písomnú žiadosť povinného, ktorý nemôže svoj dlh riadne a včas plniť, uzavrieť s povinným písomnú dohodu o splátkach alebo o odklade platenia. V dohode o splátkach alebo o odklade platenia sa povinný zaviazal zaplatiť súdnu pohľadávku naraz vtedy, ak nezaplatí niektorú splátku včas alebo ak sa zlepšia jeho ekonomické alebo sociálne pomery.“

Proti tomuto uzneseniu podal riadne a včas sťažnosť odsúdený J. N..

V sťažnosti uviedol: „Nemám vedomosť o tom, že by som niekedy bol držiteľom vozidla Z., neviem, o čo ide, navyše určite tiež som nebol vlastníkom vozidla M., ktoré je v exekúcii už dávno (cca od roku 2009), jeho hodnota dnes bude asi -100 Eur, preto mínus, lebo určite bude treba platiť odvoz do šrotu. Parcely v S. sú v extraviláne obce, s reálnou hodnotou tiež okolo 100 Eur, pozemok v L. je tak isto orná pôda (resp. pasienok) ale s ťarchou - čiastočne zastavanou maštal'ou, je samostatne nepredajná a jej cena bude tiež mizivá, odhadom 500 Eur, všetko navyše v exekúcii, čo nepokryje ani náklady exekúcie, pretože odhadujem výšku exekúcie na viac ako 100 000 Eur. Moje zárobkové možnosti v ústave sú okolo 50 Eur mesačne v hrubom, z čoho splácam aj výživné, a teda na iné exekúcie neostane nič. Navyše pri tomto tempe splácania sa bude

jednať o dobu splácania tisícky rokov. Aj keď som mladý, ako konštatuje súd, mám viac ako 55 rokov, teda vek obtiažne zamestnateľný po prepustení, a teda bez vidiny reálneho splácania dlžôb. Financie vo výške 60 eur na účte vo väzení pochádzajú z darov od príbuzných a známych a osobne nie som rám, keď cudzí ľudia mi „platia“ pohľadávky. Samozrejme, pokiaľ moje zárobkové možnosti to umožnia, dlhy budem platiť a splatím, ale v súčasnej situácii to nevidím reálne. Z týchto dôvodov žiadam o zrušenie povinnosti, odpustenie povinnosti platiť uvedený dlh, a teda zrušenie uznesenia.“

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podanej sťažnosti preskúmal, v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por., správnosť a zákonnosť napadnutého uznesenia ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že sťažnosť odsúdeného je dôvodná.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že v konaní o návrhu odsúdeného J. N. na povolenie obnovy konania mu bola opatrením predsedu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica ustanovená obhajkyňa JUDr. M. J. z dôvodov uvedených v § 38 ods. 2 písm. a/ Tr. por. (č.l. 15-16). Po právoplatnom skončení konania o návrhu na povolenie obnovy konania bola obhajkyňi priznaná odmena a náhrada hotových výdavkov vo výške 433,81 eur (č.l. 59-63). Dňa 3. februára 2015 bola táto finančná čiastka poukázaná z rozpočtových prostriedkov Špecializovaného trestného súdu na účet obhajkyne (č.l. 66).

Tým boli splnené všetky formálne podmienky na **prípady** ďalší postup súdu podľa § 558 ods. 1 Tr. por. (nie podľa § 556 ods. 1 Tr. por. ako rozhodol Špecializovaný trestný súd, pretože v tomto ustanovení sú upravené podmienky na rozhodnutie podľa § 558 ods. 1 Tr. por.). Len splnenie týchto podmienok však na pozitívne rozhodnutie podľa § 558 ods. 1 Tr. por. nestačí, pretože podľa § 556 ods. 1 Tr. por., kto podal celkom bezvýsledne dovolanie alebo návrh na obnovu konania je povinný nahradiť štátu trovy konania o tomto dovolaní alebo návrhu na obnovu konania, a to paušálnou sumou, ktorú ustanoví ministerstvo spravodlivosti všeobecne záväzným právnym predpisom. **Ďalej je povinný nahradiť štátu odmenu a náhradu obhajcovi, ak bol v súvislosti s týmto konaním ustanovený, ak obvinený nemá nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú odmenu.**

V predmetnej veci Špecializovaný trestný súd síce skúmal majetkové pomery odsúdeného J. N., ale zo získaných informácií vyvodil nesprávne závery.

Je pravdou, že menový v liste vlastníctva č. X., k.ú. K. figuruje ako vlastník pozemkov – ostatné plochy (č.l. 76). Neprehliadnuteľným ale je, že na označené pozemky je vydaných

celkom jedenásť exekučných príkazov na zriadenie exekučného záložného práva v prospech siedmich subjektov – oprávnených (č. l. 76). Taktiež je pravda, že podľa listu vlastníctva č. X., k.ú. L. vlastní ornú pôdu (č.l. 75). Na túto nehnuteľnosť je vydaných osem exekučných príkazov na zriadenie exekučného záložného práva a sú vydané dve vykonateľné rozhodnutia o zriadení záložného práva (č.l. 75). Veľmi podobná situácia je v súvislosti s osobným motorovým vozidlom EČ: M., na ktoré je zriadených až 16 exekútorových blokácií od deviatich exekútorov (č.l. 71).

Už z vyššie uvedeného zreteľne vyplýva, že odsúdený J. N. nevlastní žiadny majetok a pri jeho mesačnom a nepravidelnom príjme vo väznici vo výške 26,30 eur v „čistom“, a z toho vreckovom 3,15 eur – mesačne je nereálne predpokladať, že by v dohľadnom čase mal možnosť splniť povinnosť uloženú mu napadnutým uznesením.

Podľa § 34 ods. 4 Tr. por. obvinený, ktorý nemá dostatočne prostriedky na úhradu trov obhajoby, má nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú odmenu. Trestný poriadok bližšie nešpecifikuje kedy možno obvineného považovať za nemajetného. Analogicky možno vychádzať z tzv. stavu materiálnej núdze, ktorý nastáva vtedy, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi alebo stav, keď príjem fyzickej osoby nepresahuje 1,6 násobok sumy životného minima a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojim majetkom (§ 4 ods. 1 písm. i/ zákona č. 327/2005 Z. z.). Z vyššie uvedeného prehľadu majetkových pomerov odsúdeného J. N. možno zrozumiteľne vyvodiť, že menovaný by v žiadnom prípade nemal možnosť zabezpečiť si využívanie právnych služieb svojim majetkom, ak by sa samozrejme nepreukázal opak, čo sa ale nestalo.

Najvyšší súd uzatvára, že odsúdený J. N. spĺňa všetky kritéria na to, aby mu bola poskytnutá bezplatná obhajoba, a aby náklady na jeho povinnú obhajobu (§ 38 ods. 2 písm. a/ Tr. por.) znášal štát. Preto nebolo v súlade s ustanovením § 556 ods. 1 Tr. por. (správne podľa § 558 ods. 1 Tr. por.) rozhodnúť o jeho povinnosti nahradiť štátu odmenu a náhradu hotových výdavkov vo výške 433,81 Eur.

S ohľadom na uvedené považoval najvyšší súd sťažnosť odsúdeného J. N. za dôvodnú, a preto postupom podľa § 194 ods. 1 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave, 28. júla 2015

**JUDr. Peter K r a j č o v i č , v. r.
predseda senátu**

Vyhotovil: JUDr. Martin Bargel

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Libuša Jánošíková